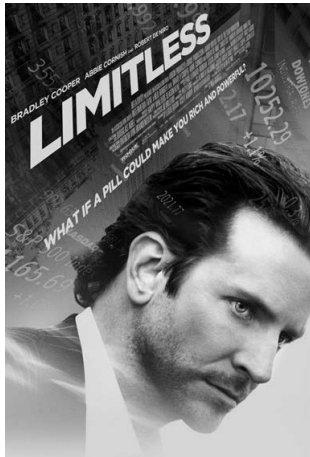

Opgave 1 Zonder grenzen

Wat zou er met je identiteit gebeuren als je een pil slikt, waardoor je hersenen veel meer informatie kunnen verwerken dan gebruikelijk? In de film *Limitless* wordt deze vraag onderzocht.

tekst 1

In *Limitless* verandert de ploeterende, sombere schrijver Eddy Morra dankzij de drug NZT in een superslimme, dynamische en onverslaanbare zakenman. Zelfs zijn uiterlijk verandert: van een slonzige, ongeschoren, mislukte kunstenaar ontwikkelt hij zich in de loop van de film tot een strak gekapte, in snelle pakken gestoken mooie man. Geld, vrouwen en roem komen hem aanwaaien.

naar: <https://www.ru.nl/radboudreflects/terugblik/terugblik-2015/terugblik-2015/woe-27-05-15/virtuele-map/verslag-woe-27-05-15>

Om vast te stellen of Eddy na het slikken van de drug NZT dezelfde persoon is gebleven, maakt het uit of je kijkt naar numerieke identiteit of naar kwalitatieve identiteit.

- 1p 1 Leg uit of Eddy als zakenman kwalitatief identiek is aan Eddy als schrijver.
- 1p 2 Leg met het voorbeeld van Eddy uit wat numerieke identiteit inhoudt.

Eddy's succes groeit met de dag sinds hij NZT gebruikt. Hij gaat op Wall Street werken en wordt door belangrijke zakenmensen gevraagd om financieel advies te geven. Hierdoor verandert Eddy's zelfbeeld. Toen hij nog een ploeterende schrijver was, keken mensen op hem neer. Nu wordt hij door veel mensen uitgenodigd op feesten. Volgens Axel Honneth zijn er drie vormen van erkenning nodig om als individu autonoom te zijn.

- 1p 3 Leg uit welke vorm van erkenning uit Honneths theorie is te herkennen in Eddy's veranderde zelfbeeld.

De overheid heeft volgens Honneth de plicht om de autonomie van burgers te waarborgen. Volgens sommigen schuilt er in Honneths theorie van relationele autonomie juist een gevaar in deze plicht van de overheid.

- 1p 4 Geef een gevaar van Honneths theorie van relationele autonomie weer.

De pil met NZT die Eddy slikt, vergroot onder andere zijn geheugen. Hij kan zich plotseling gebeurtenissen van jaren geleden herinneren, die hij al lang vergeten was. Met zijn nieuwe herinneringen kan hij situaties gemakkelijk naar zijn hand zetten. Aan de andere kant zou hij zich ook vervelende dingen kunnen herinneren, bijvoorbeeld dat hij ooit klasgenoten heeft gepest.

John Locke maakt in zijn opvatting over identiteit een onderscheid tussen mens en persoon.

- 2p 5 Leg uit dat volgens Locke:
- Eddy's identiteit als mens **niet** zou veranderen wanneer hij NZT slikt,
 - maar zijn identiteit als persoon **wel**.

Thomas Reid geeft vier bezwaren tegen Lockes opvatting over persoonlijke identiteit. Zo is Lockes idee van persoonlijke identiteit volgens Reid nog geen bewijs voor het bestaan van persoonlijke identiteit.

- 2p 6 Geef nog **twee** van Reids bezwaren tegen Lockes opvatting over persoonlijke identiteit weer.

NZT blijkt bijwerkingen te hebben, zoals hoofdpijn en black-outs. Op een gegeven moment is Eddy 18 uur 'kwijt'. Hij weet niet wat hij in die uren heeft gedaan of waar hij is geweest. Precies in die periode wordt een vrouw vermoord, van wie Eddy zich vagelijk herinnert dat hij haar heeft ontmoet. Eddy wordt door een getuige herkend als mogelijke dader. Eddy kan van zichzelf niet geloven dat hij de vrouw heeft vermoord, maar omdat hij geen herinneringen meer heeft aan de periode waarin hij haar ontmoette, weet hij ook niet zeker of hij onschuldig is.

Stel dat Eddy de vrouw heeft vermoord en dit zelf niet meer weet.

De opvatting over persoonlijke identiteit van Paul Ricoeur heeft praktische gevolgen voor het toeschrijven van verantwoordelijkheid in een situatie zoals die van Eddy.

- 2p 7 Geef Ricoeurs opvatting over persoonlijke identiteit weer. Beargumenteer met deze opvatting van Ricoeur of Eddy volgens jou verantwoordelijk kan worden gehouden voor de moord op de vrouw.

Later in de film wordt Eddy belaagd door een crimineel die achter zijn NZT-pillen aanzit. Ook Eddy's vriendin Lindy moet ontsnappen aan deze crimineel. Dit lukt haar door zelf een NZT-pil te slikken. Daardoor kan ze fysiek en tactisch meer dan ze van zichzelf wist.

Lindy is na deze ervaring niet enthousiast over de pil. Zij zegt: "Ik was mezelf niet door de pil, ik deed dingen die ik anders nooit zou doen."

Eddy is het niet met haar eens. Hij zegt: "Ik ben helemaal mezelf, door de pil weet ik precies wat ik wil en wat ik moet doen."

Of je wel of niet jezelf bent, hangt af van je definitie van 'authenticiteit'.

- 2p 8 Geef twee verschillende definities van 'authenticiteit'. Kies een van deze definities en beargumenteer of deze aansluit bij de opvatting van Lindy of bij de opvatting van Eddy.

NZT is op te vatten als een prestatiebevorderend middel: het vergroot immers je hersencapaciteit.

- 1p **9** Geef een reden waarom bij NZT het onderscheid tussen genezen en verbeteren problematisch is.

Tijdens een lezing over vragen die de film *Limitless* oproept, verwezen twee filosofen naar de relatie tussen technieken voor mensverbetering en opvattingen over de menselijke natuur:

tekst 2

Technieken voor mensverbetering gaan over middelen om mensen te verbeteren ten opzichte van wat ze van de natuur hebben meegekregen aan mentale of fysieke capaciteiten.

Die vraag wordt in de film indringend aan de orde gesteld, want de hoofdpersoon gaat bijna ten onder aan zijn NZT-verslaving én aan de hebzucht van zijn omgeving. Waarom zouden we eigenlijk méér willen kunnen dan we van de natuur hebben meegekregen en zal de natuur ons niet ‘straffen’ als we daar een poging toe doen?

naar: <https://www.ru.nl/radboudreflects/terugblik/terugblik-2015/terugblik-2015/woe-27-05-15/virtuele-map/verslag-woe-27-05-15>

Allen Buchanan geeft vier verschillende voorbeelden waarin verwijzingen naar de menselijke natuur gebruikt worden om mensverbeterings-technieken moreel te beoordelen.

Hieruit trekt Buchanan een conclusie.

- 2p **10** Leg deze conclusie van Buchanan uit.
Bearingenteer vervolgens met tekst 2 of jij, als het gaat over de wenselijkheid van NZT, het met Buchanan eens bent.

In de lezing werd tot slot de vraag gesteld of een mensverbeteringstechniek als NZT een betere wereld oplevert:

tekst 3

Een andere vraag: is de fascinatie met technieken voor mensverbetering niet een symptoom van de harde economische competitie in kapitalistische samenlevingen? Zou onze samenleving erop vooruitgaan als individuen nóg beter in staat zouden worden om de competitie met anderen aan te gaan? Dat economische speelt ook in de film een rol, want het lijkt geen toeval dat het succes van de hoofdpersoon tot uiting komt in groot geld, roem en vrouwelijke aandacht en niet in sociaal succes, artistieke prestaties of idealistische activiteiten.

naar: <https://www.ru.nl/radboudreflects/terugblik/terugblik-2015/terugblik-2015/woe-27-05-15/virtuele-map/verslag-woe-27-05-15>

Stel dat NZT helemaal geen vervelende bijwerkingen zou hebben en dat iedereen het middel zou kunnen gebruiken. Dan zou je de samenleving een 'hedonistische utopie' kunnen noemen.

- 2p 11 Geef weer wat 'een hedonistische utopie' is. Beargumenteer vervolgens met tekst 3 of jij een voor- of tegenstander van een hedonistische utopie met NZT zou zijn.